

'Aan rozen denk ik in de winter'

INTERVIEW

LEENS – Gerben Wynia promoveerde in maart aan de Rijksuniversiteit Groningen op een biografie van de dichter C.O. (Cor) Jellema (1936-2003). De handeseditie, getiteld *Aan rozen denk ik in de winter*, werd vorige week ten doop gehouden in het kerkje van Fransum. De laatste veertien jaar van zijn leven woonde Jellema met hovenier Klaas T. Noordhuis in landhuis Oosterhouw in Leens.

door Hans ter Heijden

Gerben Wynia: „Cor noemde zijn jaren in Leens ‘oogstjaren’. Een mooie term, op het platteland wordt gezaaid en geoogst. Op Oosterhouw viel alles samen. Hovenier Klaas Noordhuis, met wie hij kort voor zijn dood trouwde, was voor hem de belichaming van het Groninger boerenlandleven. Klaas kwam van boerderij Doornbosheert in Zuurdijk, waaraan Cor drie gedichten heeft gewijd.” Aanvankelijk leek Oosterhouw een geschikte plek voor de presentatie van de biografie, maar dat was helaas geen optie: het landhuis wordt gerestaureerd en staat in de steigers. Wynia: „Opeens dacht ik: het kerkje van Fransum, natuurlijk, dan moet het daar gebeuren!” Jellema wijdde een prachtig gedicht aan dit kerkje en droeg het voor tijdens Poetry International in 1997.

Vertaler

„Hoe ik in contact gekomen ben met Jellema? Toen ik in Groningen Nederlands studeerde, kende ik hem niet persoonlijk maar ik heb toen wel een paar keer een voordracht van hem als dichter bijgewoond, onder meer tijdens het roemruchte Dolersheem Dichtersfestival in Tolbert. In 1986, ik woonde en werkte -als docent- inmiddels in Hengelo, heb ik hem een brief geschreven, want ik zocht een vertaler

■ Auteur Gerben Wynia. Foto: Elly Wynia.

voor een gedicht van Stephan George en Cor Jellema was dichter én docent Duits aan de universiteit in Groningen. Nou, een paar dagen later had ik een prachtige vertaling! In de loop der jaren werd onze briefwisseling intensiever en persoonlijker. Ook waren er bezoeken over en weer. Het werd een hechte vriendschap. We belden elkaar haast nooit; we schreven liever. Ik heb dan ook stapels brieven van hem.”

„In 2000 kreeg ik een brief van Cor met daaronder: ‘P.S. Ik ben onlangs bij de notaris geweest, omdat ik iets wilde veranderen in mijn testament.’ En om mij gerust te stellen: ‘Niks aan de hand, hoor!’ Ik mocht

eens denken dat hij op sterven na dood was, maar verderop schreef hij tussen haakjes: ‘Ik heb jou benoemd tot literair erfgenaam. Dat vind je zeker

had. Dat hij zich geheel kon storten op z'n tuinboeken en de grote opdrachten die hij kreeg om tuinen te ontwerpen. Dus ik snapte het.” Maar amper

worden. Het leven van Cor kent vele aspecten, zoals de vriendschap met Matthijs Röling en andere noordelijke realisten uit de school van kunstacademie Minerva. Hij bezat een omvangrijke kunstcollectie en schreef tal van gedichten over beeldende kunst. Samen met anderen richtte hij de Hogelandster kunstenaarssociëteit ‘De Groninger Kroon’ op. Ook zette hij zich in voor het behoud van het Groninger landschap.”

Eerste dichtbundel

In 1961 verscheen Jellema's eerste dichtbundel: *Klein Gloria en andere gedichten*. Over zijn dichterschap was hij aanvankelijk onzeker. Na onrustige periodes, met wisselende liefdesrelaties en onzekerheden, vond hij uiteindelijk rust en erkenning. Wynia: „Nadat hij in 1989 op Oosterhouw was gaan wonen, wist hij: ‘Dit is een huis waarin ik kan sterven’. Dat was geen koketterie of zo, ook geen doodsangst, maar een gevoel van: hier valt alles samen.” Gerben Wynia heeft zich er als literair erfgenaam bepaald niet van afgemaakt en met deze biografie een monument opgericht voor een uniek dichter.

Aan rozen denk ik in de winter telt 648 pagina's en is uitgegeven door Querido in Amsterdam. Wynia stelde ook een bloemlezing *Omdat een droom mij aankeek* met ruim 50 gedichten van C.O. Jellema samen, met een nawoord van Marjoleine de Vos. De bloemlezing is uitgegeven door Uitgeverij Vliedorp in Houwerzijl. Op 23 februari houdt Wynia een lezing over Jellema voor Historische Kring De Marne.

Een monument voor dichter C.O. Jellema

wel goed hè? Groeten, Cor’. Of ik toestemde? Ja, want hij vond het fijn om te weten dat als hij er niet meer zou zijn, Klaas er geen bekommernis meer over

drie jaar later was er wel degelijk iets aan de hand: Jellema bleek ongeneeslijk ziek te zijn. „Ja, dus toen ben ik er eerst een keer met mijn vrouw Elly naar toe geweest. Dat was heel erg aangrijpend. Hij was heel erg ziek, had de dood in de ogen. Daarna ben ik nog een keer alleen geweest. Het was een grauwe, mistige dag. Ik krijg nog een zeer onaangenaam gevoel als ik eraan terugdenk. Hij liep met zijn arm in een mitella en zei: ‘OK, nu moeten we aan het werk! Ik zal je laten zien waar wat ligt’. En er gingen laden en kasten open en hij zei: ‘Dit en dat moet je niet vergeten.’ Het werd een zeer beladen rondgang door dat grote huis. Niet lang daarna overleed hij, zesenzestig jaar oud. En toen moest ik zijn schriftelijke nalatenschap opruimen.”

Geen toen-en-toen

Bij het onderzoek voor de biografie stonden eigenlijk twee thema's centraal: de ontwikkeling van zijn dichterschap en de worsteling met zijn homoseksualiteit. “Klopt, het moest geen toen-en-toen-en-toen-verhaal

■ C.O. Jellema (links) en Klaas T. Noordhuis, jaren negentig. Foto: Collectie erven C.O. Jellema.